

Čuden čolnič.

Spisal *Ivan Stukelj.*

es trg je bil v zelenju.

Ob hišah so bile postavljene brezove, gabrove in druge veje, pa ne tako kakor v mestih, ko jih kar prslonijo ob stenah, ampak zasadili so vsako posebej v zemljo, da se je vsa cesta izpremenila v prelep drevored. Pred vsakimi vežnimi vrati sta bila po dva smrekova ali hojeva, z vencu ovita mlaja, v njih vrhah pa zastavice.

Uganili ste takoj, da so bile to priprave za procesijo sv. Rešnjega telesa.

Vsaka hiša se je venčala, nobena ni hotela zaostati. Kako se je vse živahno gibalo! Največ vrišča so delali seveda otroci. Tu so raznašali veje z voz, tam belili mlaje, vili vence ali jih nosili skupaj.

Ko so to delo končali, potem pa hajdi in metlo v roke! Tu ob plosjih se je našel kak kot poln smeti, kamenja ali druge nesnage: vse in vse se je moralo zмести proč. Danes ni hotelo nikjer biti dovolj čedno, vedno je bilo treba še to ali ono stvar pospraviti v kraj.

Otrokom je bila ta procesija še v posebno veselje; saj so dobili večjidel vsi novo obleko. In to vam ni mala reč: v novi opravi stopati ob hišah in gledati to krasoto.

Igličev Ivan je bil ves dopoldan vesel, krojač Purgarček mu je že prinesel vso novo obleko. A čujte, popoldan pa se je drl, da se je razlegalo črez cesto daleč tja po trgu.

Saj pravim, tisti Šimenček, ki je nekdanj znal za otroke delati najboljšo obutev, mu ni naredil škornjic, kakor mu je bil obljubil. Ni mogel, ni mogel, tako se je izgovoril, in stvar je bila pri kraju! Sicer mu jih je že urezal, a kaj more to Ivanu pomagati. Mati se je kajpada skregala s Šimenčkom, zakaj ni tega poprej povedal, da bi bil kdo drugi dogotovil škornjice. To pa je jezavega črevljarja še bolj razjarilo, in nezgoda se s to jezo tudi ni popravila.

Preostalo ni nič drugega, nego da so preiskali stare čreveljčke, če bi še bili za popravo. Imel je Ivan še ene boljše, pa mu jih je neka zlikava roka pred štirinajstimi dnevi odnesla z domačega praga. Ali ti pač niso imeli podobe, da bi se dali še tako popraviti. Na prstih so zevali kakor kapelj, ko pride na suho, v petah so pa bili pokvečeni. Toda oče jih je pretipal na vse strani in presodil, da bodo še veljali. Pobasal jih je take kakor so bili, blatne in ilovnate, ter z njimi pohitel k staremu Golobu. Ta je znal delati samo še na „kveder“ in pa krpati.

„Kveder, kveder, kaj neki je to?“ me vprašujete radovedno. — Na starih slikah še vidite kmetiške ljudi, ki imajo črevlje z jako debelimi podplati. V tistih časih namreč še niso zgornjih in spodnjih podplatov, vmes pa „urbasov“ zbijali z lesenimi klinci, ampak jih sešivali z dreto. Zato pa so ob rob podplatov okoloinokolo prišli še debel jermen „vez“. Nu, kdo ne bi trdil, da je bila ta obutev „obavtna“, a trpežna je bila nad vse. Prebila je ob skromni uporabi srednje človeško življenje.

Golob seveda ni z veseljem sprejel Ivanovih „spak“. Govoril ni mnogo, v nevolji je samo pogodrnjal.

„To zbito itak nič ne velja!“

„Zbito“ je namreč mislil črevlje, zbite z lesenimi klinci.

A vendar jih je popravil. Umetniško delo pač ni bilo to. Debele krpe z velikanskimi šivi je prišil, kakor bi jih bil kdo oddaleč vrgel na črevlje. Na podplate in pete pa je nagosto nabil debeloglavih žbic.

Zadovoljni pa so bili vsi trije: oče, mati in Ivan. Sila kola lomi.

„Zdaj pa pojdi na potok, pa jih lepo umij, potem ti jih bom počrnila in zlikala,“ je rekla mati Ivanu.

I, otroci pa znajo, seveda znajo izvršiti tako, kakor se jim veli.

Ivan je ravno začel umivati eno škornjico, ko je prišel tja tudi sosedov Tomažek, ki je bil nekoliko starejši od njega. Ta mu veli, naj rajši popljuska z obutalom po vodi, pojde hitrejšje.

Prijel jo je torej trdo za golenico, da mu ni ušla, zakaj voda je bila po prejšnjem večdnevem dežju precej narasla, ter čofotal z njo po vodi. Všeč mu je bilo to pljuskanje.

„Veš kaj, Ivan,“ pravi Tomažek, „jaz imam tu nekaj motvoza; priveživa si vsak eno škornjico za potegačo, škornjice se bodo tako lepše umile, in imela bova dva čolniča.“

Rečeno, storjeno! Ob potoku gorindol sta tekala, in škornjici sta pluli po ljubkih valovih, zajemali vodo, se potapljali in zopet dvigali na površje.

„Jojmene, kaj pa to!“ — — —

Ivanu ostane samo motvoz v roki. Čreveljčka ni nikjer — potopil se je v globočino. Glej, prikazal se je na valovih. Jadra pa veselo naprej.

Kaj se meni voda za vik in krik in jok Ivanov, za njegovo cepetanje.

Kar najrajši bi bil planil za nesrečnim čolničem, a kaj hoče petleten otrok proti deroči vodi? Utonil bi!

Tomažek je hitro potegnil svoj čolniček na suho, zapazivši polom Ivanovega broda.

Od nikoder pomoči nesrečnemu brodarju . . .

Ne daleč tam ob hlevu je res stal sosedov hlapec Janez, a ta se je z desnico opiral na gnojne vile, palec levece pa je potisnil za hlačni rob in pripogibal se je naprej in nazaj od škodoželjnega smeha. V posebno radost mu je bilo, ko je zagledal domačega Tomažka, ki je ves preplašen v naglem diru spel proti domu.

Tudi Ivan je po drugi strani tekel domov, seveda jokajoč.

Ob drugem voglu hiše je že Janez obvestil Ivanovo mater o čolničevi nesreči. Mati pa je tam na dvoriškem tnalu pobrala prav pripravno šibo. Kaj pa je bilo potem, si lahko mislite. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Čolniček in Ivan sta se razstala in „več se videla nikol“. — — —

Ivanu se ni zdel trg nič tako lepo okrašen, in cvetje in zelenje mu ni tako prijetno dehtelo, ker je vedel, da se ne bo mogel udeležiti procesije.

„Zdaj pa imaš procesijo!“ mu je rekla mati med karanjem.

Ko je šel drugi dan izprevod po trgu, je gledal na ulico. Tiščal se je ob voglu pri oknu, kakor bi se bil bal, da bi ga ne videli njegovi tovariši, ki so ponosno stopali v svojih novih oblekah. Videli so vso lepoto pri posamnih hišah.

„Zdaj pa imaš procesijo!“ so mu še vedno zvenele materine besede po ušesih.

Mimo oken so visoko v zraku zavihrala svilena bandera, zvončki so ljubko peli ob sv. Rešnjem telesu.

Hitro, vse prehitro se je zvrstilo pred njegovimi očmi. Slišal je samo še pritrkovanje zvonov in pa strel.

Mati je bila še vedno nevoljna nanj, ni mu velela na oknu sveč prižigati in tudi ne ugaševati po izprevodu; vse je storila sama.

* * *

Ivan je ljubil domači potok. Kolikokrat se je v poznejših letih izprehajal ob njem gorindol ali pa je slonel tam na brvi ob ograji, prisluškal šepetajočim in žuborečim valčkom in pel si je z njimi pesem poluglasno brez pravega napeva in besedila, kakor mu je prihajala iz srca.

Nekdaj se je tudi domislil čudnega svojega „čolniča“ izza mladih dni.

V duhu je pospremil svoj izgubljeni čreveljček, kako je drvil po potoku Motnišnici v drugi potok z imenom Boljska in z njo potem na zeleno Štajersko v bodro Savinjo.

In ti, mladi čitateljček, ki si že poznan nekoliko z zemljepisjem, vzemi v roke zemljevid Evrope, pomoči prst v Savinjo in spremljaj Ivanov čreveljček proti ogrski meji in še dalje.

Kako lep pot je napravil! Videl je z vrbami, jelšami obrasle zelene bregove, pisane trate in loke. Oddaleka so se mu svetlikale bele cerkve, beli dvori, temne kočice.

Pri Zidanem mostu je drobni škornjček krenil v Savo. Zdajinzdaj se je potopil, a zopet dvignil na površje. Ogledoval je še tedaj velikanske hrastove gozde po Slavoniji. Od časa do časa ga je voda zanesla v kraj, da je

tam počival po več dni. Žalostna in pusta mu je bila vožnja v temnih nočeh. Neko jutro pa je zastrmel nad stolpi krasnega glavnega mesta srbskega, zgodovinsko znanega Belgrada. Savo pa je v svoje širno naročje vzel veličastni Dunav.

Ivanov čolniček pa je plaval dalje in dalje, na levem bregu mu je bila Rumunija, na desnem pa bratska nam Bolgarija. Navadil se je bil že te večne vožnje. — — —

Kako pa se je prestrašil nekega dne, ko je pridrtil v brezmejno vodo. Nikjer, nikjer ni bilo brega, v širjavo in daljavo, povsod, povsod sama in sama umazano zelenkasta voda. Bilo je to — Črno morje.

Severni veter pa je pognal čreveljček proti jugu mimo mesta Varna, Burgasa in potem celo do — Carigrada. Sam sultan, turški cesar, je morda iz svoje palače ob „Zlatem rogu“ zrl na morsko gladino, ki jo je zlatilo žarno solnce, zapazil čreveljček, izbulil oči ter mislil, odkod to obuvalce?...

In končna usoda škornjčkova? —

Najbrže ga je požrla kaka lačna morska riba.

Dober tek!

Samo, da bi ji le v želodcu ne škodovala debeloglave železne žbice, zakaj presneto na gosto jih je na podplate in pete nabil črevljarček Golob...

Vijolica in zvonček.

Spisal *Sorin*.

onosno je zamajal zvonček z glavico in rekel vijolici, ki je rasla poleg njega, skrita pod grmičem: „Lahko rečem, da sem jaz kralj med pomladanskimi cvetkami. Prvi pogledam iz zemlje, in slednje oko se me razveseli. Nobena cvetka nima lepše čašice kot je moja.“

V tem hipu se približa vijolici in zvončku bogato oblečena gospa. Z njo je bila tudi hčerka. Gospa začne vonjati in reče: „Aha, vijolice so blizu!“ Pripogne se in utrga vijolico, ki je rasla poleg zvončka. Hčerka reče: „Mama, zakaj pa ne utrgaš zvončka?“ — „Kaj mi hoče,“ odvrne mati, „prenerodna cvetka je in še vonja nima tako prijetnega kot vijolica.“

Deklica odtrga zvonček, ga poduha in vrže stran.

Gospa pa vzame vijolico domov, jo dene v lep lonček in postavi na stojalce, da je razširjala svoj vonj po sobi in razveseljevala ljudi.

